

Muzeul Evreiesc din Salonic

O dureroasă poveste dintr-o vară toridă

Nicoleta (Nițescu)
Spiridon

Master CCE, anul al-II-lea,
2024

Spațiu sacru și locuri ale
memoriei evreiești

Salonic, iulie, 2023

Ajunsesem cu o seară înainte în Salonicul atât de drag mamei mele, și ea, ca și mine, cu o identitate incertă, știind atât cât ne spusese bunica pierdută în noianul istoriei ca alte milioane de evrei.

Acum voiam să vad și să simt, să miros străzile, să amușin, în speranța, infinit de improbabilă, că îmi voi afla trecutul. Știam unde se află muzeul. Mă dusesem avidă pe harta digitală și căutasem, îmi făcusem planuri când să ajung și ce să văd. Mă gândisem și ce o să simt...

A doua zi, am plecat să vizitez luând cu mine gândurile și stransformându-le într-o mașină a timpului, acolo, în Madre de Israel, leagănul și alinarea atâtor evrei.

Soarele transformase fără milă străzile, odinioară pline de viață ale Salonicului, într-un furnal. Fiecare pavaj părea să strălucească ca un miraj, căldura apăsătoare distorsionând aerul deasupra tarabelor revărsate, făcând dificilă distingerea realității de iluzie. „Trebuie să ajung la muzeu”, îmi ziceam, „mai este puțin...”!

Cartierul Modiano, în care mă aflam, avea clădirile albite, împodobite cu balcoane din fier forjat, pline de bougainvillea vibrante, sugerând o altă epocă – în care orașul vibra de viața comunității evreiești din Salonic.

În timp ce mergeam, nu m-am putut abține să nu-mi imaginez viețile oamenilor care au umplut odată aceste străzi. Care erau speranțele lor, visele lor, temerile lor? Cum au reacționat la evenimentele care au dus în cele din urmă la distrugerea lor?

Uitându-mă cu atenție, am identificat o arcadă discretă ascunsă între două magazine. Un panou metalic, cu inscripția alterată de soarele necruțător al Mării Egee, anunța că este intrarea în Muzeul Evreiesc din Salonic, înființat în 2001 de comunitatea evreiască a orașului.

În momentul în care am pășit prin arcadă, zgomotul agitației de pe stradă s-a potolit, fiind înlocuit de un aer de contemplare liniștită.

Permiteți-mi să vă scufund în tapiseria vie a Muzeului Evreiesc din Salonic, unde fiecare colț șoptește poveștile generațiilor trecute, iar fiecare artefact are greutatea istoriei.

Colecția muzeului este o comoară de artefacte religioase, fiecare dintre ele fiind o mărturie a credinței durabile a poporului evreu. Pergamentele Torei, meticolos lucrate manual, poartă urmele a nenumărate mâini care le-au întors paginile cu devotament. Cărțile de rugăciuni, cu paginile lor uzate de anii de utilizare, răsună de ecourile rugăciunilor rostite în momente de

bucurie și de tristețe. Iar obiectele rituale, de la menorah la shofar, vorbesc despre o tradiție vibrantă transmisă din generație în generație.

Dar muzeul este mai mult decât un simplu depozit de artefacte religioase; este un custode al memoriei și al identității. Prin exponatele și arhivele sale, păstrează patrimoniul cultural al evreilor sefarzi din Salonic, tradițiile, limba și modul lor de viață. Aici, noțiunea de sacru se extinde dincolo de domeniul religiei pentru a cuprinde sacralitatea memoriei însăși - un memento al locului de unde venim și cine suntem.

Cu toate acestea, în mijlocul celebrării moștenirii, există, de asemenea, recunoașterea celui mai întunecat capitol din istoria noastră: Holocaustul. Muzeul este martor al tragediei care s-a abătut asupra comunității evreiești din Salonic, unde mii de oameni au pierit din cauza urii. Aici, sacralitatea vieții umane este onorată, iar rezistența spiritului evreiesc este celebrată. Este o reamintire solemnă a fragilității existenței, dar și o mărturie a puterii speranței și a perseverenței.

Adânc înrădăcinat în credința și moștenirea mea, muzeul ocupă un loc special în inima mea. Nu este doar un loc de învățare, ci și un sanctuar în care vin să mă conectez cu rădăcinile mele, să îmi trag puterea din poveștile celor care au venit înaintea mea. Prin educație, dialog și comemorare, ne asigurăm că moștenirea lor continuă să trăiască, inspirând generațiile viitoare să își îmbrățișeze moștenirea cu mândrie și respect.

Plăcile informative plasate de-a lungul pereților au oferit o privire asupra misiunii muzeului: colectarea de documente și artefacte care povestesc 2.000 de ani de prezență evreiască în Salonic, cu un accent deosebit pe moștenirea evreiască sefardă, care a înflorit acolo. Devotamentul muzeului pentru conservarea acestei istorii bogate m-a umplut de un sentiment de admirație și respect.

Promisiunea unei înțelegeri profunde, o șansă de a pătrunde în bogata tapiserie a comunității evreiești a orașului prin expoziții permanente și temporare, colecții speciale și o cameră dedicată muzicii, m-au stimulat și mai mult. Muzeul în sine este găzduit de o clădire (odinioară cu scop comercial) meticolos restaurată, care a fost cândva martora vieții evreiești din Salonic.

Am petrecut aproape două rătăcind prin muzeu (deși acesta este destul de mic), fascinată de artefactele și documentele care ofereau o privire asupra vieții oamenilor care au numit odată acest oraș „acasă”.

Am aflat despre comunitatea evreiască înfloritoare, care a trăit cândva în Salonic și despre evenimentele care au dus la distrugerea ei. A fost o reamintire sobră a fragilității vieții umane și a pericolelor prejudecăților și urii.

Când am ieșit din muzeu, soarele începea să apună, aruncând o strălucire caldă peste oraș. M-am uitat la cer, simțind un sentiment de recunoștință pentru oportunitatea de a învăța despre istoria bogată a orașului.

Soarele, cândva o sursă de disconfort și opresiune, devenise un simbol al rezistenței și speranței. Știam că nu voi uita niciodată lecțiile pe care le-am învățat la Salonic și că voi purta mereu cu mine amintirea comunității evreiești din oraș.

... 1916 - Konn
... 1925 - Konn
... 1927 - Konn
... 1928 - Konn
... 1929 - Konn
... 1930 - Konn
... 1931 - Konn
... 1932 - Konn
... 1933 - Konn
... 1934 - Konn
... 1935 - Konn
... 1936 - Konn
... 1937 - Konn
... 1938 - Konn
... 1939 - Konn
... 1940 - Konn
... 1941 - Konn
... 1942 - Konn
... 1943 - Konn
... 1944 - Konn
... 1945 - Konn
... 1946 - Konn
... 1947 - Konn
... 1948 - Konn
... 1949 - Konn
... 1950 - Konn
... 1951 - Konn
... 1952 - Konn
... 1953 - Konn
... 1954 - Konn
... 1955 - Konn
... 1956 - Konn
... 1957 - Konn
... 1958 - Konn
... 1959 - Konn
... 1960 - Konn
... 1961 - Konn
... 1962 - Konn
... 1963 - Konn
... 1964 - Konn
... 1965 - Konn
... 1966 - Konn
... 1967 - Konn
... 1968 - Konn
... 1969 - Konn
... 1970 - Konn
... 1971 - Konn
... 1972 - Konn
... 1973 - Konn
... 1974 - Konn
... 1975 - Konn
... 1976 - Konn
... 1977 - Konn
... 1978 - Konn
... 1979 - Konn
... 1980 - Konn
... 1981 - Konn
... 1982 - Konn
... 1983 - Konn
... 1984 - Konn
... 1985 - Konn
... 1986 - Konn
... 1987 - Konn
... 1988 - Konn
... 1989 - Konn
... 1990 - Konn
... 1991 - Konn
... 1992 - Konn
... 1993 - Konn
... 1994 - Konn
... 1995 - Konn
... 1996 - Konn
... 1997 - Konn
... 1998 - Konn
... 1999 - Konn
... 2000 - Konn

Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

26

Πορτρέτο του Χάιντς Σ. Κούνιο, ενός από τους τελευταίους επιζώντες του Ολοκαυτώματος, στον παλιό σιδηροδρομικό σταθμό στη Θεσσαλονίκη. Ήταν δεκαπέντε χρονών όταν απελάθηκε μαζί τον πατέρα του Σαλβατώρ, τη μητέρα του Χέλλα και την αδελφή του Έρικα στις 15 Μαρτίου του 1943, με το πρώτο τρένο από τη Θεσσαλονίκη προς το στρατόπεδο συγκέντρωσης και εξόντωσης του Άουσβιτς. Στα τρένα μεταφέρθηκαν οι κάτοικοι του φτωχικού συνοικισμού Βαρόνου Χιρς. Σε βαγόνια για οκτώ άλογα στοιβάχθηκαν 70 άνθρωποι. Η πρώτη αποστολή με 2.400 Θεσσαλονικείς Εβραίους έφτασε στο Άουσβιτς έξι ημέρες αργότερα, στις 20 Μαρτίου. Η δεύτερη αποστολή έφυγε δύο ημέρες αργότερα μεταφέροντας 2.500 ανθρώπους. Έπειτα, ο συνοικισμός του Βαρόνου Χιρς λειτούργησε ως διαμετακομιστικό στρατόπεδο. Η τελευταία αποστολή, η 19η, έφτασε στο Άουσβιτς στις 18 Αυγούστου 1943. Στις δεκαενέα αποστολές συμπεριλήφθηκαν και οι Έλληνες Εβραίοι από την Μακεδονία και την Θράκη που βρισκότουσαν υπό γερμανική Κατοχή: Βέροια, Φλώρινα, Διδυμότειχο, Ορεστιάδα, Σουφλί.

(Παλιός Σ.Σ. Θεσσαλονίκης, Ελλάδα, 17 Μαρτίου 2019. Φωτογραφία Βασίλειος Τσιώλης)

Portrait of Heinz S. Kounio, one of the last survivors of the Holocaust, at the old Thessaloniki railway station. He was fifteen years old when he was deported with his father Salvator, his mother Hella, and his sister Erika on 15 March 1943, on the first train from Thessaloniki to the Auschwitz concentration and extermination camp. The residents of the impoverished Baron Hirsch quarter were taken to the trains. 70 people were packed into wagons designed for eight horses. The first dispatch with 2400 Thessaloniki Jews arrived at Auschwitz six days later, on 20 March. The second train left two days later, transporting 2500 people. Thereafter, the Barron Hirsch quarter operated as a transit camp. The final train, the 19th, arrived in Auschwitz on 18 August 1943. The 19 trains included Greek Jews from Macedonia and Thrace, which were under German Occupation: Veria, Florina, Didymoteicho, Orestiada, and Soufli.

(The Old Railway Station of Thessaloniki, Greece, 17 March 2019. Photograph, Vasilis Tsiolis)